

Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника

Кафедра журналістики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор _____
“ ____ ” _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Медіапсихологія

Спеціальність «Журналістика»

Факультет філології

Івано-Франківськ – 2022 рік

Робоча програма «Медіапсихологія» для студентів спеціальності «Журналістика», 9 с.

Розробник: Пілецький В.С., кандидат психологічних наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри журналістики

Протокол від “31”серпня 2022 р. № 1

Завідувач кафедри:

_____ (проф. Холод О.М.)

“31”серпня 2022 р.

Схвалено методичною радою факультету філології.

Протокол від “ ” вересня 2022 р. № 1

“ ” вересня 2022 р.

Голова _____ (доц. Мартинець А.М.)

Декан факультету філології

_____ (проф. Голод Р.Б.)

©Пілецький В.С., 2022 рік
© ПНУ, 2022 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітньо-професійна програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3.0	Освітня програма «Журналістика» Спеціальності «Журналістика»	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування):	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	____-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		2-й	____-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітній рівень: бакалавр	Лекції	
		12 год.	__ год.
		Практичні, семінарські	
		18 год.	__ год.
		Лабораторні	
		__ год.	__ год.
		Самостійна робота	
		60 год.	__ год.
Індивідуальні завдання: __ год.			
Вид контролю: Залік			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:2

для заочної форми навчання – немає

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни: формування у студентів цілісного уявлення про особливості взаємодії людини та групи з інформаційним середовищем, компетентностей, пов'язаних із вивченням психологічних аспектів медіавиробництва та медіавпливу.

Цілі вивчення дисципліни: формування у студентів системи знань про психологічні особливості інформаційного суспільства, розуміння психологічної складової медіавиробництва, особливостей сприймання та інтерпретації, індивідом і соціальними групами інформації за посередництвом медіа, особливостей впливу медіа на свідомість і поведінку споживачів медіаконтенту, розвиток у студентів практичних навичок аналізу медіаконтенту та відповідального використання інформації.

Дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей**.

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях

ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним

Фахові компетентності

СК 01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.

Програмні результати навчання

ПР01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань

ПР03. Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами.

ПР13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціальнокомунікаційних наук.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Медіа психологія як галузь психологічного знання. Предмет і завдання медіа психології. Основні поняття медіа психології. Психологічні особливості медіа-впливу у процесі взаємодії засобів масових комунікацій та аудиторії.

Тема 2. Медіакомунікація: психологічна характеристика взаємодії медіа й аудиторії.

Функції медіакомунікації. Медіасередовище: зміст поняття, загальні та специфічні ознаки. Класифікація медіа. Канали мас-медіа.

Тема 3. Психологія медіавпливу і медіаспоживання. Роль медіа у соціальному конструюванні реальності. Психологічні особливості медіа-впливу у процесі взаємодії засобів масових комунікацій та аудиторії.

Змістовий модуль 2.

Тема 4. Роль ЗМІ у процесі соціалізації особистості. Вікові аспекти медіасоціалізації. Переваги та ризики медіасоціалізації особистості. Проблема самоідентифікації особистості в сучасному медіапросторі. Сутність явища медіазалежності, її різновиди та показники.

Тема 5. Психологія новинних ЗМІ . Психологічну суть поняття «новина». Види новин. Роль новин у сучасному світі. Характерні риси значущої події, що висвітлюється у новинних блоках ЗМІ. Особливості сприймання аудиторією новинних випусків.

Тема 6. Психологічна експертиза медіадискурсу. Загальна процедура проведення, умови ефективності психологічного аналізу медіаконтенту. Психологічний аналіз тексту та візуальної інформації.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	П	ко нт р.	і н д	с. р.		л	п	ла б	ін д	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1.												
Тема 1. Медіа психологія як галузь психологічного знання	14	2	2			10						
Тема 2. Медіакомунікація: психологічна характеристика взаємодії медіа й аудиторії	14	2	2			10						
Тема 3. Психологія медіавпливу і медіа споживання	14	2	2			10						
Змістовий модуль 2.												

Тема 4. Роль ЗМІ у процесі соціалізації особистості.	16	2	4			10					
Тема 5. Психологія новинних ЗМІ	16	2	4			10					
Тема 6. Психологічна експертиза медіадискурсу	16	2	4			10					
Усього годин	90	12	18			60					

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Медіа психологія як галузь психологічного знання	2
2	Тема 2. Медіакомунікація: психологічна характеристика взаємодії медіа й аудиторії	2
3	Тема 3. Психологія медіавпливу і медіа споживання	2
4	Тема 4. Роль ЗМІ у процесі соціалізації особистості.	4
5	Тема 5. Психологія новинних ЗМІ	4
6	Тема 6. Психологічна експертиза медіадискурсу	4
	Разом	18

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1.	Психологічні особливості медіа-впливу у процесі взаємодії засобів масових комунікацій та аудиторії.	10
2.	Особливості медіакомунікації як складової соціальної системи.	10
3.	Психологічні особливості медіа-впливу у процесі взаємодії засобів масових комунікацій та аудиторії.	10
4.	Проблема самоідентифікації особистості в сучасному медіапросторі.	10
5.	Особливості сприймання аудиторією новинних випусків.	10
6.	Психологічний аналіз тексту та візуальної інформації.	10
	Разом	60

Індивідуальні завдання

1. Аналіз і короткий план-конспект наукових праць.
2. Психологічний аналіз новинної програми.

Методи навчання

Словесні – розповідь, пояснення; наочні – презентація, ілюстрація; практичні – практична робота, самостійна робота, індивідуальні завдання.

Методи контролю

Усний контроль у вигляді індивідуального та фронтального опитування. Письмовий контроль у вигляді контрольних робіт чи тестувань.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота											Сума	
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					Інд.зав д.	Заліко ва робота	
T1	T 2	T 3	CP	KP	T4	T 5	T6	CP	KP			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	10	40	100

T – теми практичних занять;

CP – самостійна робота;

KP – контрольна робота

Методичне забезпечення

1. Опорні конспекти практичних занять.
2. Нормативні документи.
3. Ілюстративний матеріал.

Перелік тем на залік

1. Предмет і завдання медіа психології.
2. Основні поняття медіа психології.
3. Психологічні особливості медіа-впливу у процесі взаємодії засобів масових комунікацій та аудиторії.
4. Функції медіакомунікації.

5. Медіасередовище: зміст поняття, загальні та специфічні ознаки.
6. Класифікація медіа.
7. Канали мас-медіа.
8. Роль медіа у соціальному конструюванні реальності.
9. Психологічні особливості медіа-впливу у процесі взаємодії засобів масових комунікацій та аудиторії.
10. Вікові аспекти медіасоціалізації.
11. Переваги та ризики медіасоціалізації особистості.
12. Проблема самоідентифікації особистості в сучасному медіапросторі.
13. Сутність явища медіазалежності, її різновиди та показники.
14. Психологічну суть поняття «новина».
15. Види новин.
16. Роль новин у сучасному світі.
17. Характерні риси значущої події, що висвітлюється у новинних блоках ЗМІ. Особливості сприймання аудиторією новинних випусків.
18. Загальна процедура проведення психологічного аналізу медіаконтенту.
19. Умови ефективності психологічного аналізу медіаконтенту.
20. Психологічний аналіз тексту та візуальної інформації.

Рекомендована література

1. Вальорска М. А. Діпфейк та дезінформація : практ. посіб. К. : Академія української преси ; Центр Вільної Преси, 2020. 36 с.
2. Вітюк Н.Р. Медіапсихологія : навчально-методичний посібник для студентів спеціальності «Психологія». Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2017. 112 с.
3. Гордієнко Т. Чотири рецепти дослідження фейків за допомогою онлайн-інструментів. URL: <https://cutt.ly/cDAFcYc>
4. Гіллмор Д. Mediactive / [Пер. з англ. О.Головка, журналіст-редактор Т.Рогова]. Запоріжжя: Interlink Academy for International Dialog and Journalism, Institute for Society and Communication, 2017.
5. Жарков Я.М., Дзюба М.Т., Замаруєва І.В., ін. Інформаційна безпека особистості, суспільства, держави: Підручник. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 274 с.
6. Іванов В. Основні теорії масової комунікації і журналістики: Навчальний посібник / За науковою редакцією В. В. Різуна. К.: Центр Вільної Преси, 2010. 258 с.
7. Інформаційно-психологічні війни. Проблеми інформаційної незалежності держави. URL: <http://vybory.org/articles/485.html>
8. Концепція впровадження медіа-освіти в Україні. URL: <https://ms.detector.media/mediaosvita/post/16501/2016-04-27-kontseptsiya-vprovadzhennya-mediaosviti-v-ukraini-nova-redaktsiya/>

9. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О.В.Волошенюк; За науковою редакцією В. В. Різуна. К. : Центр вільної преси, 2012. С. 237-328.
  10. Медіапсихологія: на перетині інформаційного та освітнього просторів: монографія / [О. Т. Барішполець, О. Л. Вознесенська, О. Є. Голубева та ін.] ; за наук. ред. Л. А. Найдьонової, Н. І. Череповської; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. К. : Міленіум, 2014.
  11. Найдьонова Л. А. Медіапсихологія: основи рефлексивного підходу. Підручник . Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2015. 244 с.
  12. Петрунько О.В. Діти і медіа:соціалізація в агресивному медіа середовищі. Ніжин, 2011.
  13. Соціально-психологічні та психолого-педагогічні засади організації медіаосвіти молоді : [монографія] / Л. А. Найдьонова, О. Л. Вознесенська, Г. В. Мироненко, М. І. Найдьонов, Н. О. Обухова, Н. І. Череповська, Н. С. Шишко ; за ред. Л. А. Найдьонової ; Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2022. – 278 с.
- Додаткова література :
14. Інформаційно-психологічні війни. Проблеми інформаційної незалежності держави. URL: <http://vybory.org/articles/485.html>
  15. Прилипко О. Ноам Хомський: 10 способів промивання мізків. URL: <https://day.kyiv.ua/uk/article/media/noam-homskiy-10-sposobiv-promivannya-mizkiv>
  16. Окінавська хартія глобального інформаційного суспільства (м. Окінава, Японія, 2000 р.). URL: https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?mod=resource&action=ReviewResourceContent&id_r=49905&id_cat=121&id_cou=1634
  17. Посібник з Верифікації. Визначний ПД з верифікації цифрового контенту для висвітлення надзвичайних подій / За ред. К.Сільвермана, П.Перлманна. URL: https://verificationhandbook.com/book_ua/
  18. Почепцов Г. Г. Соціальні комунікації і нові комунікативні технології [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://issuu.com/the_communication/docs/19-26
  19. Юркова О. Шість технологій створення фейкових новин та прості інструменти для їх викриття. URL: <https://cutt.ly/5DAOd9E>
  20. Вуйтік Н. 15 ресурсів для перевірки інформації. URL: <https://medialab.online/news/15check/>
  21. Концепція впровадження медіа-освіти в Україні. URL: <https://ms.detector.media/mediaosvita/post/16501/2016-04-27-kontseptsiya-vprovadzhennya-mediaosviti-v-ukraini-nova-redaktsiya/>
  22. Детектор Медіа. URL: <https://ms.detector.media>
  23. Медіа LIVING DEMOCRACY. URL: <https://www.living-democracy.com.ua/key-concepts/media/>